

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงพยาบาลและสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน กำลังประสบปัญหาการขาดแคลนพยาบาลที่ต้องปฏิบัติงานด้านการบริการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในโรงพยาบาลของรัฐในส่วนภูมิภาค ประกอบกับภาคเอกชนได้ขยายการลงทุนสร้างพยาบาลขึ้นในช่วงระยะ 5 ปีที่ผ่านมาเป็นจำนวนมากกว่า 5,000 เตียง และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก มีผลทำให้เกิดการขาดแคลนพยาบาลในภาครัฐและเอกชนเพิ่มทวีขึ้นตามลำดับ (ทบทวมหาวิทยาลัย, 2535)

การขาดแคลนแพทย์ในอีกรูปแบบหนึ่งคือ การใช้ประโยชน์บุคลากรพยาบาลไม่เต็มที่ เพราะมีการเคลื่อนย้ายการพยาบาล (Fluidity in nursing) (Donovan, 1975 อ้างถึงในพวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2522) อันที่จริงแล้วไม่เพียงแต่การพยาบาลเท่านั้นที่มีการเคลื่อนย้าย การดูแลรักษาทางการแพทย์ก็มีการเคลื่อนย้ายเช่นกัน กล่าวคือ พฤติกรรมการรักษาที่อยู่ในขอบเขตการแพทย์ได้เข้ามาอยู่ในความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพ พยาบาลต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งในบทบาทที่เป็นอิสระของวิชาชีพที่มุ่งสนองความต้องการพื้นฐานของผู้บริการ และต้องปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทที่ไม่อิสระ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัย และได้รับการรักษาตามแผนการรักษาของแพทย์ (พาริศา อิบราฮิม, 2522) ดังนั้น การแก้ปัญหาการขาดแคลนจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับการเพิ่มปริมาณการผลิตเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร ในการใช้บุคลากรพยาบาลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยคำนึงถึงถึงความสามารถของพยาบาลและความต้องการพยาบาลของผู้ป่วย เพื่อให้การพยาบาลมีคุณภาพสูงสุด ตัดปัญหาการใช้ประโยชน์บุคลากรต่ำกว่าความสามารถ (Under utilization) และปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ใช่วิชาชีพ (Unprofessionally practice) ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพการพยาบาลและด้านกำลังคน

ภาระงานของพยาบาลประกอบด้วย งานวิชาชีพการพยาบาลและงานที่ไม่ใช่งานวิชาชีพ การพยาบาล งานวิชาชีพการพยาบาล หมายถึง กิจกรรมที่ผู้ปฏิบัติต้องใช้องค์ความรู้ทางการพยาบาลซึ่งเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ อันเป็นการกระทำในการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย เมื่อปฏิบัติแล้ว เกิดผลงานทางการรักษาและการพยาบาลเสริมสร้างความเป็นเอกลักษณ์ทางวิชาชีพ สามารถพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาชีพและเสริมสร้างความสามารถทางการบริหารการพยาบาล กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ การให้การพยาบาลโดยตรง การให้การพยาบาลโดยอ้อม การควบคุม คงไว้ และเพิ่มคุณภาพระบบการพยาบาล งานนโยบายและบริหาร และการพัฒนาวิชาชีพ

ส่วนงานที่ไม่ใช่งานวิชาชีพการพยาบาลเป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้ความรู้ทางการพยาบาล เมื่อปฏิบัติแล้วไม่ได้ส่งผลโดยตรง หรือเสริมบทบาทและพัฒนาความรู้ ทักษะความชำนาญทางวิชาชีพหรือความสามารถทางการบริหารการพยาบาล ซึ่งได้แก่ งานเอกสารและสารบรรณ งานเกี่ยวกับรายงานผู้ป่วย และงานติดต่อประสานงาน

เฮนดริกสัน ดอดดาโต และคอฟเนอร์ (Hendrickson, Doddato, and Kovner, 1990) พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วพยาบาลใช้เวลาให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย ดังนี้ ให้การพยาบาลผู้ป่วยโดยตรง ร้อยละ 31 ให้การพยาบาลผู้ป่วยโดยอ้อม คือ เตรียมการรักษา เขียนรายงานเกี่ยวกับผู้ป่วย รับ-ส่งเวร ร้อยละ 45 ใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ไม่ใช่งานคลินิก คืองานเกี่ยวกับเอกสาร การจัดหาพัสดุ การติดต่อทางโทรศัพท์ ร้อยละ 10 และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น หูดูดยกิจธุระส่วนตัว รับประทานอาหาร พักผ่อน ร้อยละ 14

สำหรับการศึกษาการใช้เวลาของพยาบาลในประเทศไทย มีการศึกษาดังนี้ คือ ดวงจันทร์ ทิพย์ปรีชา และชื่นชม เจริญยุทธ (2531) ได้สังเกตกิจกรรมการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพสรุปว่า เป็นการพยาบาลโดยตรง ร้อยละ 29 เป็นการพยาบาลโดยอ้อม ร้อยละ 56 และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานพยาบาล ร้อยละ 15 และนา ตั้งตระกูล (2534) ได้วิเคราะห์การใช้เวลาของหัวหน้าหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ใช้เวลาปฏิบัติงานการพยาบาลร้อยละ 76 และใช้เวลาปฏิบัติงานที่ไม่ใช่งานพยาบาลร้อยละ 24

จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าพยาบาลต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานในส่วนที่ไม่ใช่งานวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมหรืออำนวยความสะดวกดูแลผู้ป่วย ค่าเงินไปได้ด้วยดี เช่น งานเกี่ยวกับเอกสารและธุรการทั่วไปในหอผู้ป่วย ผู้ปฏิบัติไม่จำเป็นต้อง

เป็นพยาบาลวิชาชีพแต่อาจจัดอบรมให้มีผู้มาช่วยเหลืองานในหน้าที่ได้ ซึ่งจะช่วยลดภาระงานด้านนี้ของพยาบาลไปได้ เป็นโอกาสให้พยาบาลได้ปฏิบัติการพยาบาลที่ต้องใช้ความรู้ทางวิชาชีพ อันเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่า และช่วยลดปัญหาทางด้านการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติการพยาบาลได้อีกทางหนึ่ง

แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมเสมียนหอผู้ป่วยเริ่มมีขึ้นในปี ค.ศ. 1970 ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดแคลนพยาบาล (Stryker, 1970) การแก้ไขปัญหาคาดแคลนพยาบาลได้ทำกันในหลายรูปแบบโดยเฉพาะการจัดบุคลากรให้มาช่วยงานที่ไม้ซึ่งงานการพยาบาล โดโนแวน (Donovan., 1988) ได้นำโครงการฝึกอบรมผู้ช่วยงานหอผู้ป่วย (Unit assistant) มาทดลองใช้ในโรงพยาบาล Rush-Presbyterian-St. Luke's ผู้ช่วยงานหอผู้ป่วยมีหน้าที่เกี่ยวกับการทำความสะอาด การจัดระเบียบและจัดให้มีของใช้ภายในหอผู้ป่วย ช่วยเหลือพยาบาลในการให้บริการเกี่ยวกับความต้องการส่วนบุคคลของผู้ป่วย เช่น นำอาหารมาให้ผู้ป่วย ช่วยยกหรือพลิกตัวผู้ป่วย ช่วยเคลื่อนย้ายผู้ป่วยภายในหอผู้ป่วย ตอบรับโทรศัพท์และชี้แจงเรื่องที่ได้รับหัวหน้าหอผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในโครงการนี้ และได้รายงานผลว่า ผู้ป่วยมีความพึงพอใจ เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจ ผู้ช่วยงานหอผู้ป่วยมีความภาคภูมิใจ บรรยากาศในการทำงานดีขึ้นมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ป่วยและพยาบาลมากขึ้น พัสตุลินเปลืองน้อยลงงานเอกสารมีระเบียบมากขึ้น เห็นได้ชัดว่าโครงการนี้เป็นสิ่งมีประโยชน์และโครงการนี้จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเมื่อได้มีการวางแผนนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละโรงพยาบาล

การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะอย่างเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญและทัศนคติอันเหมาะสมจนสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม และทัศนคติเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อยกมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้นและทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในงาน (เครือวัลย์ ลีมอภิชาติ, 2531) และจำเป็นที่ต้องมีการฝึกอบรมเสมียนหอผู้ป่วยนั้น ก็เพราะไม่มีสถาบันการศึกษาใดที่สามารถผลิตคนให้มีความสามารถที่จะทำงานในองค์การต่าง ๆ ได้ทันที การฝึกอบรมจะทำให้บุคลากรเรียนรู้ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ช่วยพัฒนาความสามารถของบุคคล

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมเสมียนหอผู้ป่วยนั้น มีหลักการสำคัญที่การสร้างความรู้เปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทัศนคติ และทักษะโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคต์ (Hilgard and Bower, 1981) ที่ว่าด้วยกฎการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 กฎ คือ กฎแห่งความพร้อม (Law of

readiness) กล่าวถึงสภาพความพร้อมของผู้เรียนมีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise of repetition) เน้นถึงการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อย ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้คงทนถาวร และกฎแห่งผล (Law of effect) กล่าวถึง เมื่อผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ ย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป ดังนั้น การให้รางวัลและแรงเสริมจะช่วยส่งเสริมการแสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้น

การบริหารงานฝึกรวมให้ประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องใช้กระบวนการฝึกรวมตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ (อาชวัน วายวานนท์ และวินิต ทรงประทุม, 2520) การหาความต้องการในการฝึกรวม การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงาน การเลือกและเขียนวัตถุประสงค์ของการฝึกรวม การสร้างเครื่องมือประเมินการฝึกรวม การสร้างเกณฑ์การวัดการฝึกรวม การเลือกและจัดลำดับเนื้อหาของหลักสูตร การเลือกและการใช้กลวิธีการฝึกรวม การพิจารณาความต้องการอุปกรณ์การฝึกรวม การผลิตเอกสารการฝึกรวม การเลือกครูผู้ฝึกหรือวิทยากร และการเลือกผู้เข้ารับการฝึกรวม

ดังได้กล่าวข้างต้นว่าโรงพยาบาล และสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็กำลังประสบปัญหาการขาดแคลนพยาบาลที่ต้องปฏิบัติงานด้านการบริการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่างเช่น โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาด 700 เตียง สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งศึกษาทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติของนักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นแหล่งบริการวิชาการและการวิจัย เน้นให้การบริการรักษาพยาบาลระดับตติยภูมิ ได้ประสบปัญหาการขาดแคลนพยาบาลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพยาบาลต้องมีการะงานทั้งที่เป็นงานวิชาชีพ และไม่ใช่งานวิชาชีพทำให้ต้องประสบปัญหาการขาดแคลนพยาบาลมากยิ่งขึ้น หัวหน้าหอผู้ป่วยได้ลดปัญหาขึ้นโดยจัดมอบหมายให้พนักงานการแพทย์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสายงานพยาบาล ในโรงพยาบาลอื่น อาจเรียกว่าพนักงานผู้ช่วยพยาบาล (Nurse aid) จำนวน 1 คน จากจำนวนที่มีอยู่ 4-6 คน มาปฏิบัติหน้าที่เป็นเสมียนหอผู้ป่วย โดยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานเอกสารและสารบรรณและงานติดต่อประสานงาน เพิ่มเติมจากงานที่ต้องปฏิบัติอยู่เดิมคือ งานทำความสะอาดและเตรียมอุปกรณ์งานบริการผู้ป่วยและงานติดต่อก่อนหน่วยงาน เสมียนหอผู้ป่วยสามารถช่วยแบ่งเบาภาระงานเอกสารและสารบรรณ และงานติดต่อประสานงานได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีงานในส่วนนี้อีกหลายอย่างที่ไม่ได้มอบหมายให้เสมียนหอผู้ป่วยปฏิบัติ เนื่องจากการะงานที่มีอยู่เดิมและการที่ไม่มีรูปแบบการปฏิบัติที่ชัดเจน

จากปัญหาและแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดการฝึกอบรมเสมือนหออผู้ป่วย เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบใหม่ อันจะส่งผลต่อการลดภาระงานที่ไม่ใช่งานวิชาชีพของพยาบาล ได้อย่างเหมาะสม และสนใจที่จะศึกษาผลของการฝึกอบรมเสมือนหออผู้ป่วยต่อปริมาณเวลาการปฏิบัติงานในหน้าที่เสมือนหออผู้ป่วยและปริมาณเวลาการปฏิบัติงานวิชาชีพของพยาบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณเวลาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของเสมือนหออผู้ป่วยก่อนและหลังการฝึกอบรมเสมือนหออผู้ป่วย
2. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณเวลาในการปฏิบัติงานวิชาชีพของพยาบาลก่อนและหลังการฝึกอบรมเสมือนหออผู้ป่วย

แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย

การขาดเจ้าหน้าที่ทำงานสนับสนุนงานของพยาบาล และจากการที่ต้องทำงานของหน่วยงานอื่นเป็นสาเหตุทำให้พยาบาลต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งปฏิบัติงานที่ไม่ใช่งานวิชาชีพ เป็นที่ยอมรับกันในอุดมคติว่า พยาบาลวิชาชีพควรได้ปฏิบัติงานในระดับที่เป็นงานวิชาชีพการพยาบาล โดยแท้จริงมากกว่าการทำหน้าที่ที่ไม่ใช่การพยาบาลโดยตรงหรือเป็นงานวิชาชีพอื่น (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2522) ดังนั้น เมื่อจัดให้มีการฝึกอบรมเสมือนหออผู้ป่วย เพื่อให้หมาแบ่งเบาภาระงานที่ไม่ใช่งานวิชาชีพการพยาบาล น่าจะมีผลต่อปริมาณเวลาของการปฏิบัติงานของเสมือนหออผู้ป่วยและพยาบาล คือ

1. เสมียนหออผู้ป่วยปฏิบัติงานในหน้าที่ของเสมือนหออผู้ป่วย เป็นปริมาณเวลาที่มากขึ้น หลังการฝึกอบรมเสมือนหออผู้ป่วย
2. พยาบาลปฏิบัติงานที่ไม่ใช่งานวิชาชีพการพยาบาลเป็นปริมาณเวลาที่น้อยลงหลังการฝึกอบรมเสมือนหออผู้ป่วย
3. พยาบาลปฏิบัติงานวิชาชีพการพยาบาลเป็นปริมาณเวลาที่มากขึ้น หลังการฝึกอบรมเสมือนหออผู้ป่วย

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในพยาบาลและเสมียนหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยของ แผนกการพยาบาลสูติ-นรีเวชวิทยา แผนกการพยาบาล ศัลยกรรมและออร์โทปิดิกส์ แผนกการพยาบาลอายุรกรรม แผนกการพยาบาลกุมารเวชกรรม แผนกการพยาบาลบำบัดพิเศษ และ แผนกการพยาบาลจักษุ โสต ศอ นาสิกและลาริงซ์วิทยา โรงพยาบาลศรีนครินทร์

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปริมาณเวลาที่พยาบาลและเสมียนหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมก่อนและหลังการฝึกอบรมเสมียนหอผู้ป่วย

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การฝึกอบรมเสมียนหอผู้ป่วย

3.2 ตัวแปรตาม คือ

- ปริมาณเวลาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ เสมียนหอผู้ป่วยหลังการฝึกอบรม เสมียนหอผู้ป่วย

- ปริมาณเวลาการปฏิบัติงานวิชาชีพของพยาบาลหลังการฝึกอบรมเสมียนหอผู้ป่วย

ข้อตกลงเบื้องต้น

การนับจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลและเสมียนหอผู้ป่วย จะนับเป็นผลัดของการขึ้นปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. เสมียนหอผู้ป่วย หมายถึง บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานเอกสารและสารบรรณ และการติดต่อประสานงาน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ดี ซึ่งมีชื่อตำแหน่งว่า พนักงานการแพทย์ในโรงพยาบาลศรีนครินทร์ สำหรับในโรงพยาบาลอื่นอาจเรียกว่าพนักงานผู้ช่วยพยาบาล (Nurse aid)

2. งานเสมียนหอผู้ป่วย หมายถึง กิจกรรมที่เสมียนหอผู้ป่วยปฏิบัติ ได้แก่

2.1 งานเอกสารและสารบรรณ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหนังสือที่เป็นหลักฐานหรือหนังสือสำคัญภายในหอผู้ป่วย ได้แก่ การลงทะเบียนหอผู้ป่วย การลงบันทึกอื่น ๆ

2.2 งานเกี่ยวกับรายงานผู้ป่วย หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดเรียงรายงานและการบันทึกในระเบียบต่าง ๆ ได้แก่ การเรียงแบบฟอร์มต่าง ๆ เข้าเป็นชุดเพื่อใช้รับผู้ป่วยใหม่ การกรอกหัวกระดาษของแบบฟอร์มในรายงานผู้ป่วย การคัดลอกคำสั่งการรักษาลงในระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2.3 งานติดต่อประสานงาน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงาน ได้แก่ การติดต่อโดยการเขียนใบเบิก ใบแจ้งซ่อมและแบบฟอร์มอื่น ๆ การโทรศัพท์ติดต่อบุคคลหรือหน่วยงานอื่น และการติดต่อระหว่างบุคคล

3. การฝึกอบรมเสมียนหอผู้ป่วย หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้แก่เสมียนหอผู้ป่วย เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้ โดยจัดเป็นโครงการฝึกอบรมเสมียนหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศรีนครินทร์

4. พยาบาล หมายถึง บุคลากรที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้น 1 ปฏิบัติงานผลัดเข้าในหอผู้ป่วยของแผนกการพยาบาล แผนกการพยาบาลสูติ-นรีเวชวิทยา แผนกการพยาบาลศัลยกรรมและออร์โทปิดิกส์ แผนกการพยาบาลอายุรกรรม แผนกการพยาบาลกุมารเวชกรรม แผนกการพยาบาลบำบัดพิเศษ และแผนกการพยาบาลจักษุศาสตร์ คอ นาสิกและลาริงซ์วิทยา

5. งานวิชาชีพการพยาบาล หมายถึง กิจกรรมที่ผู้ปฏิบัติต้องใช้องค์ความรู้ทางการพยาบาลซึ่งเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ อันเป็นการกระทำในการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย เมื่อปฏิบัติแล้วเกิดผลงานทางการรักษาและการพยาบาล เสริมสร้างความเป็นเอกลักษณ์ทางวิชาชีพ สามารถพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาชีพ และเสริมสร้างความสามารถทางการบริหารการพยาบาล กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ การให้การพยาบาลโดยตรง การให้การพยาบาลโดยอ้อม การควบคุมคงไว้และเพิ่มคุณภาพระบบการพยาบาล งานนโยบายและบริหาร และการพัฒนาวิชาชีพ งานวิชาชีพการพยาบาล มี 5 งาน ได้แก่

5.1 การให้การพยาบาลโดยตรง หมายถึง กิจกรรมการพยาบาลต่าง ๆ ที่ปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยตรง ได้แก่ การดูแลเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน การประเมินสภาพผู้ป่วยโดยตรง

การปฏิบัติตามแผนการรักษาและ/หรือการให้ยา การให้ข้อมูล การสอนและการประคับประคองจิตใจผู้ป่วย

5.2 การให้การพยาบาลโดยอ้อม หมายถึง กิจกรรมการพยาบาลต่าง ๆ ที่มีได้ปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยตรง แต่เป็นกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริมให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยซึ่งจะมีผลต่อผู้ป่วยโดยอ้อม ได้แก่ การประเมินสภาพผู้ป่วยโดยอ้อม การเยี่ยมตรวจผู้ป่วย การเตรียมยาหรือการตรวจสอบ การบันทึกและการเขียนรายงาน การรายงานและประชุมปรึกษา การถ่ายทอดคำสั่งการรักษา

5.3 การควบคุม คงไว้และเพิ่มคุณภาพระบบการพยาบาล หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งเพื่อควบคุม คงรักษาไว้หรือเพิ่มคุณภาพในระบบการปฏิบัติการรักษาพยาบาล ได้แก่ การเป็นผู้รักษาสีทธิให้แก่ผู้ป่วยและญาติ การเป็นที่ปรึกษาแก่บุคลากรพยาบาล การประเมินผลบุคลากรและการให้ข้อมูลย้อนกลับ

5.4 งานนโยบายและบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การตัดสินใจ ได้แก่ การประชุมบุคลากรในหน่วยงาน การประชุมระดับบริหาร การแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานประจำวัน การมอบหมายงาน การนิเทศงาน

5.5 การพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ การค้นหาความรู้เพิ่มเติม การทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัย การเผยแพร่ความรู้

6. งานที่ไม่ใช่งานวิชาชีพการพยาบาล หมายถึง กิจกรรมที่ผู้ปฏิบัติไม่ต้องใช้ความรู้ทางการพยาบาล เมื่อปฏิบัติแล้วไม่ได้ส่งผลโดยตรง หรือเสริมบทบาทและพัฒนาความรู้ ทักษะ ความชำนาญทางวิชาชีพ หรือความสามารถทางการบริหารการพยาบาล ได้แก่

6.1 งานเอกสารและสารบรรณ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหนังสือที่เป็นหลักฐานหรือหนังสือสำคัญภายในหอผู้ป่วย ได้แก่ การลงทะเบียนหอผู้ป่วย การลงบันทึกอื่น ๆ

6.2 งานเกี่ยวกับรายงานผู้ป่วย หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดเรียงรายงานและการบันทึกในระเบียบต่าง ๆ ได้แก่ การเรียงแบบฟอร์มต่าง ๆ เข้าเป็นชุดเพื่อเข้ารับผู้ป่วยใหม่ การกรอกหัวกระดาษของแบบฟอร์มในรายงานผู้ป่วย การคัดลอกคำสั่งรักษาลงในระเบียบที่เกี่ยวข้อง

6.3 งานติดต่อประสานงาน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงาน ได้แก่ การติดต่อโดยการเขียนใบเบิก ใบแจ้งซ่อมและแบบฟอร์มอื่น ๆ การโทรศัพท์ติดต่อบุคคลหรือหน่วยงานอื่น และการติดต่อระหว่างบุคคล

7. งานพนักงานการแพทย์ หมายถึง กิจกรรมช่วยเหลือดูแลทั่วไป ได้แก่ การเตรียม และทำความสะอาด การบริการผู้ป่วย การติดต่อนอกหอผู้ป่วย และการคิดเงินค่ารักษาพยาบาล

8. ปริมาณเวลา หมายถึง จำนวน ชั่วโมง นาทีหรือวินาทีที่บุคลากรใช้ในการปฏิบัติ กิจกรรม ซึ่งได้แก่

8.1 ปริมาณเวลาการปฏิบัติงานของเสมียนหอผู้ป่วย หมายถึง จำนวน ชั่วโมง นาที หรือวินาทีที่เสมียนหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม

8.2 ปริมาณเวลาการปฏิบัติงานของพยาบาล หมายถึง จำนวน ชั่วโมง นาที หรือ วินาทีที่พยาบาลใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและกิจกรรมในตำแหน่ง เสมียนหอผู้ป่วยให้ เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้จริง
2. ได้ข้อมูลการใช้เวลาในการปฏิบัติงานวิชาชีพของพยาบาลในโรงพยาบาลศรีนครินทร์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดบุคลากร